

A) ISTEN A VILÁG TEREMTŐJE ÉS GONDVISELŐJE

APOSTOLI HITVALLÁS 1.

(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 2000; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Budapest, 2013; Barth Károly: Kis dogmatika, Budapest, 1947; Martin Hubacher: Az Apostoli Hitvallás magyarázata, Budapest, 1998)

„Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében...”

Hitvallás-hit:

A hitvallás alapja a hit, az Isten megszólítására való felelet. Az Apostoli Hitvallás megfogalmazza, hogy mit jelentett ki Isten az embernek önmagáról.

A hit válasz Isten megszólítására. A hit nem lehet megvallástétel nélkül. Hitvallások azért születnek, mert van élő hit. A Bibliában is találkozunk hitvallásokkal. Az első keresztyén hitvallás, amikor megkérdezi Jézus a tanítványokat, hogy Őt kinek vallják. És azt felelték, hogy „Te vagy a Krisztus az élő Isten Fia”.

Maga Jézus neve is hitvallás. Jézus a Krisztus annak a megvallása, hogy Jézus a várva várt Messiás. A gyülekezeti élethez mindig hozzátartozott a hit megvallása a sákramentumokhoz kapcsolódva. Bár a hitvallás egyes szám első személyben szólal, az egész közösség közös hitvallását fogalmazza meg. Ez emlékezteti az embert arra, hogy a hit nem magánügy, de személyes. Az egyháztörténet folyamán voltak olyan időszakok, amikor az üldöztetések idején érezte szükségét az egyház arra, hogy pontosan megfogalmazza a hitének a tartalmát. A Református Egyházban a sákramentumok alkalmával mondja el az Apostoli Hitvallást. A hitvallás soha nem veheti át a Szentírás autoritását. A Szentírása a norma normans, a hitvallás a norma normata.

Barth Károly szerint a keresztyén hitben lényegét tekintve: találkozás, bizalom, szabadság. A hit a Valakivel való találkozásban megy végbe. E miatt a találkozás miatt az ember nincs egyedül. Ez a találkozás Isten és ember között titokban lejátszódó esemény. A hit végleges viszony, nem ideiglenes vélemény. A hit: bizalom. A bizalom az az esemény, amelyben az ember ráhagyja magát Isten hűségére, érvényesnek tartja az ígéretét. A hit szabadság, a hívő ember szabadon bízhatom Istenben. A hit megismerés is. A Logosz lett emberré. Az értelem lett testté. A Credo ismereten alapszik. Ezért a keresztyén hit racionális. Isten nem ismerhető meg az emberi értelem alapján. Ahol hit van, ott Isten gyülekezete is jelen van.

Egy Istenben:

Isten magát a Szentírásban három személyként mutatja meg. Az első artikulus a Szentháromság Isten első személyéről szól. Egy Istenről van szó, aki három személyben létező.

A Káté a 26. kérdés-feleletében rákérdez az első artikulus értelmezésére. A választ pedig krisztologikusan adja meg, azaz a választ Jézus Krisztussal kezdi. Jézus Krisztus Atyja teremtette semmiből a mennyet és a földet. Jézus tanította, hogy senki sem mehet az Atyához, csakis őáltala. (Jn 14,6)

Atya:

Istent Atyának nevezi először a hitvallás. Isten Atyaként és Teremtőként való megnevezésében az emberrel való viszony jelenik meg. Isten a teremtményeivel szeretetkapcsolatot ajánl, amikor

Atyaként szólítja meg az embert. A földi apát Isten atyasága kell, hogy definiálja, és nem fordítva. A földi apának kell tükröznie a mennyei Atyát. (Ef 3,14)

A Káté 26. kérdés-felelete szerint Isten, mint hűséges Atya visel gondot a teremtményeiről. Ugyan az Apostoli Hitvallás nem említi külön Isten gondviselését, az atyai jelzőben benne van az ő gondviselő szeretete.

Mindenható:

Isten mindenható, tehát hatalma van. Tudása képessége van arra, hogy valóságot teremtsen. Isten megteheti azt, amit meg akar tenni. Isten felette áll minden hatalomnak. A Biblia Isten hatalmával kapcsolatban mindig megemlíti az igazságosságát. Isten hatalmához hozzátartozik a szeretet hatalma, ami nyilvánvalóvá lett Jézus Krisztusban. A hatalom Jézus Krisztusnak adatott.

Isten mindenhatósága Isten szabadságát jelenti. Ő korlátlan Úr, ura mindennek, ami csak létezik rajta kívül. Isten kész arra, hogy önmagát korlátozza az ember kedvéért. Megszólítja az embert, megismerteti magát az emberrel, kijelenti magát. Nevét ismerteti meg az emberrel. Mindenhatóságát korlátozza, amikor magát megalázva, leszállva a mennyei dicsőségből Krisztusban önként lemondott a maga teljes korlátlan hatalmáról. Ez volt a Mindenható Isten legteljesebb és legmélyebb önkorlátozása, melyet az emberért megtett.

Mennynek és földnek Teremtője:

A Biblia tanítása szerint minden létező eredete Istenben van. Nem a teremtésben, nem a világban, hanem a Teremtőben hisz a keresztyén ember. A teremtéshit nélkül nincsen keresztyén hit. A hitvallás nem a természettudományos magyarázattal foglalkozik, hanem a Teremtő Atyában való hitet vallja meg. A teremtéshit lényege, hogy a keresztyén ember megvallja, hogy az ő Atyja is a Teremtő. A teremtő Isten a mennynek és a földnek teremtője. 1 Mózes 1,1 a mennyet és a földet két alapvető polaritásnak nevezi meg. A föld az ember számára az a kézzelfogható hely, amellyel kapcsolatban feladatot kapott. Az a feladat, hogy művelje és őrizze. Így az embernek a földre van közvetlen hatása. Az égre ezzel szemben az ember nem tud befolyást gyakorolni.

A teremtéshit megvallásával egyrészt megvallja az ember, hogy tudja létezésének okát és eredetét. Isten a dicsőségének a színteréül teremtette meg a világot (Kálvin). A világ létének Isten ad értelmet. A világnak az adja meg az értékét, hogy Isten a Teremtője és Ura. Isten a világot szava által alkottam meg.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Bölesföldiné Türk Emese – Kerekes Szabolcs: Serdülők a gyülekezetben, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 177–213.)

A hatodikosok egyre inkább képesek Istenről elvont fogalmak szintjén gondolkodni: teremtő, gondviselő, fenntartó, hatalmas Úr. Ugyanakkor szükségük van a konkrét tapasztalatra, élményre a teremtett világra való rácsodálkozás, a gondviselés megtapasztalásának eseményei révén. A magánytól, a közösség peremére való sodródástól való félelemmel szemben erősítheti őket a gondviselésről szóló tanítás. Saját maguk felelőssége a gondoskodásban úgy formálódhat, ha feladatot kapnak. A hétköznapi feladatokon túl a szeretetszolgálatba, önkéntes munkába való bekapcsolódás olyan élmény, amely erősíti a felelősségérzetet, megmutatja a másokért, vagy közös célokért odaszánt erő értékét.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten a világ teremtője és gondviselője

Kognitív: Rámutatás arra, hogy a hit szerves része az, hogy Isten teremtette a világot és azóta sem hagyta magára, fenntartja és megőrzi azt.

Affektív: Annak a biztonságérzetnek a felkeltése, hogy a Teremtő Isten kezében van az ember élete.

Pragmatikus: A tanuló segítése abban, hogy a saját feladatát meg tudja fogalmazni abban, hogy ő mit tehet a teremtett világért.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Titkos jelek: Beszéljük meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Van-e titkos jelek, amelynek testvéretekkel, barátaitokkal együtt tudjátok a jelentését? – Tudjátok-e, mit jelent a hal jelképe? <p>2. TK Tudod-e?-rész: a hal az első keresztyének közös hitének titkos jele volt, a jel jelentése összefoglalta hitvallásukat</p>	TK: Tudod-e?
Feldolgozási javaslat	<p>A Szentháromság Istenről és munkájáról szóló tanítás</p> <p>1. A mi hitvallásunk, az Apostoli hitvallás tartalma:</p> <p>TK ábrája 64. o. – Beszéljük meg az ábra alapján, mit hiszünk a Szentháromságról! Ehhez a tanításhoz illeszkedik a hitvallás 3 nagy egysége</p> <p>2. Az első egység: a teremtő és gondviselő Isten</p> <p><u>Isten alkotó, teremtő:</u> MFEI 1. Szópiramis Lehet csapatverseny is: kinek sikerül 1, 2, 3 szópiramist alkotni</p> <p>TK képe (66. o.): Mit üzen neked ez a kép?</p> <p><u>Isten gondviselő</u> MFEI 2.: rokon értelmű szavak a „gondoskodik” kifejezéshez Mit jelent gondoskodni? Te kiről gondoskods? Mit jelent, hogy Isten gondviselő?</p> <p>Mi a te feladatod?</p>	<p>TK</p> <p>A Szentháromságról szóló tanítás magyarázata</p> <p>MFEI 1. feladat Rácsodálkozás a teremtett világra</p> <p>MFEI 2. A „gondviselő” szó magyarázata</p> <p>MFEI 3.</p>

	<p>MFEI 3.: Hogyan őrizheted, óvhatod a teremtett világot?</p> <p><u>Válasz a teremtő és gondviselő Isten szeretetére: az imádság</u></p> <p>MFEI 4.: Olyan mai helyzet keresése a tanulók életében, amelyben megtapasztalták Isten gondviselését</p> <p>3. Aranymondás: <i>„Én alkottalak, én viszlek, én hordozlak, én mentelek meg.” (Ézs 46,4)</i></p> <p>A hitvallás első egységének összefoglalásaként olvassuk fel, vessük össze az összefoglaló gondolatokkal</p> <p>4. Énekjavaslat: Ó, felséges Úr... (TK 13. ének, RÉ21 8. zsoltár)</p>	<p>Példák gyűjtése arra, hogyan védjük környezetünket</p> <p>MFEI 4 Példák gyűjtése Isten gondviselő szeretetére a tanulók életében</p> <p>TK Összefoglaló gondolatok</p>
Munkáltatás	<p>Harmonika-könyv hajtogatása papírból</p> <p>Egyik oldalára: Aranymondás felírása, mellé vagy alá készíts kis rajzot, ami arra emlékeztet, amit csodálsz a teremtett világban!</p>	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Cseri Kálmán: Tudom, kinek hittem (Az Apostoli Hitvallás magyarázata)

https://www.velunkazisten.hu/konyv_pdf/Tudom_kinek_hittem

Ráhangolódáshoz:

Drámapedagógiai ötlet: A teremtő-teremtmény kapcsolata:

Kérjük meg a hittanosokat, hogy készítsenek valami egyszerűbb figurát, bábút a rendelkezésre álló egyszerű dolgokból. A papírból tudnak hajtogatni, kivágni, vagy vihetünk gyurmát. Nem kell semmi művészi alakokra gondolni, bármiféle egyszerű figura megteszi. Ha készen vannak, adjanak neki egy nevet vagy hozzák ki a figuráikat a tanári asztalhoz és üljenek vissza a helyükre. Ezután mindenkinek kössük be a szemét (vagy csukják be és ígérjük meg, hogy csukva is tartják) és kérjük meg őket, hogy így, a szemüket nem használva menjenek ki egyszerre a tanári asztalhoz, keressék meg a figurájukat és (lehetőleg épségben) vigyék vissza a helyükre.

A gyakorlat után beszéljünk egy kicsit arról, ki mit élt át, nehéz volt-e megtalálni a figuráját, miről ismerte meg, ha a figurának valami baja lett, mit éreznek ezzel kapcsolatban. Mutassunk rá arra, hogy a Biblia szerint is különleges viszony van a teremtő és a teremtménye között, a teremtő ismeri és fontosnak tartja a teremtményeit.

Feldolgozáshoz:

1. Keressünk választ a kérdésre:

Melyik parancsolatot tudod a hitvallásnak ehhez a részéhez kapcsolni a Tízparancsolatból?

2. Teremtés hete:

Beszéljünk „A Teremtés hete”, „A teremtés ünnepe” programról! Mit jelent? Melyek a témái?
Információk:

<http://www.teremtesunnepe.hu/>

<http://www.teremtesvedelem.hu/content/programajanlo/teremtes-hete-2013-nezd-itt-viz>

Beszéljétek meg, ti mit tehetnétek a környezetetekért! Keressetek olyan teret, helyet, amelyet ti tudtok szépíteni, óvni!

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

MFEI 77. o. 1. feladat

Adjunk a gyerekek, csoportok kezébe több piramis-sémát, a MFEI alapján!

Ezekben dolgozhatnak, ha egyéni vagy csoportos versenyben kérjük őket szópiramisok készítésére.

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv (RÉ21): 19. zsoltár 1. 4. verse: Az egek beszélnek

Református Énekeskönyv (RÉ21): 66. zsoltár 2. és 4. versei: A te isteni felségedet (+BS)

Református Énekeskönyv (RÉ21): 100. zsoltár: E földön ti minden népek

Református Énekeskönyv (RÉ21): 223. dicséret 2–6. versei: Imád a nagy ég

Hittankönyv: Ó, felséges Úr: 8. zsoltár (+RÉ21)